

Začetek cvetenja navadne leske (*Corylus avellana*)

15.03.2010

Leska je splošno razširjena grmovnica, lahko tudi manjše drevo, ki porašča grmovnata pobočja, gmajne in jase. Prisotna je tudi kot primes v listnatih in mešanih gozdovih od nižin do montanskega pasu. Zasajena tudi kot parkovno drevo v mestnih vrtovih. Je splošno razširjena po vsej Evropi in je zato uvrščena v program fenoloških opazovanj. Je enodomna rastlina, a so moški in ženski cvetovi ločeni. Moški cvetovi so združeni v razmeroma velika socvetja - gibke mačice, ženski cvetovi pa so majhni in opazni šele, ko se pokažejo na apikalnem delu cveta – pestiča brazde, ki so karminasto rdeče obarvane. V okviru fenološkega monitoringa v Sloveniji začetek in splošno cvetenje leske ter prve zrele plodove opazujemo že 60 let.

Čas cvetenja leske je odvisen od nadmorske višine, vendar na pojav cvetenja močno vplivajo vremenske razmere pozimi in zgodaj spomladi in predvsem lega rastišča. Če je jesen pretopla, lahko na zaščitenih in sončnih legah cvetni prah na mačicah opazimo že decembra. Po podatkih fenološkega monitoringa v Sloveniji praviloma leska najprej, v prvi tretjini februarja, zacveti ob obali, v Vipavski dolini in v Goriških brdih. Kljub višji zemljepisni legi lahko zgodnje cvetenje opazimo tudi na območju, ki se iz Goriških brd razteza po dolini Soče vse do Kobarida, kamor še sega vpliv morja. Podobno zgodnje, v drugi tretjini februarja, je cvetenje leske tudi na Krasu in v notranjosti slovenske Istre, v Beli Krajini, na zahodnem delu Krško-Brežiške kotline, v dolini Save okoli Sevnice, na Ptujskem polju in v dolini Pesnice. V nižinskem delu Slovenije, z izjemo Gorenjske in Koroške, leska zacveti v zadnji tretjini februarja. Na Gorenjskem, Koroškem in v legah do 700 m nadmorske višine, pa začne leska cveteti v prvi tretjini marca. V zadnjem višinskem pasu vse do meje rasti leska zacveti v drugi tretjini marca in tudi kasneje. Če je zima pretopla, cvetenje leske lahko precej odstopa od povprečij. Leta 2007 smo na primer cvetenje zabeležili vsaj tri tedne pred dolgoletnim povprečjem.

In kako je leska pohitela letošnjo pomlad? Na zaščitenih legah ponekod v Slovenskih goricah in v Beli krajini je cvetni prah obarval mačice izjemno zgodaj, že decembra. Tudi v Goriških brdih je precej pohitela in zacvetela sredi januarja. Dober mesec dni trajajoče hladno zimsko obdobje s podpovprečnimi temperaturami zraka jo je spet potisnilo v mirovanje. V večjem delu nižinskega dela Slovenije so o začetku cvetenja poročali med 20. in 28. februarjem, dober teden za dolgoletnim povprečjem. V višjih legah in na izpostavljenih predelih Notranjske sta ohladitev in sneg v prvi dekadi marca ponovno zavrla razvoj mačic vse do sredine marca, ko so jih spet pričeli dramiti topli sončni žarki.

